

JOGKLINIKA

HÍRLEVÉL 4. SZÁM

**Jogklinikai
tanulmányút
Lengyelországban**

**Jogklinika
tanulmány a
Jogelméleti
szemlében**

**Street Law a
Debreceni Jogi
Karon**

Készítette: Dr. Tóth Judit és Dr. Kálmán Renáta

Jogklinikai tanulmányút Lengyelországban

Február 28.-március 3. között az Alkotmányjogi Tanszék két munkatársa, Tóth Judit és Kálmán Renáta 4 napot töltött Varsóban és Krakkóban, az ottani jogklinikák működésének megismerése, a „jó gyakorlatok” elsajátítása érdekében. Az út során a **Lengyel Jogklinika Alapítvány** elnökével, Dr. Philip Czernicki-vel találkoztak elsőként, aki az alapítvány létrejöttének okairól, felépítéséről, feladatairól tartott előadást. Megtudhatták, hogy melyek azok a standardok, előírások, amelynek az újonnan alakuló jogklinikáknak meg kell felelniük ahhoz, hogy bekerüljenek a már meglévő jogklinika-hálózatba. Számos sajátossága ellenére, a Lengyelországban működő jogklinikák is, a szegedihez hasonlóan, elsősorban, rászoruló, társadalom marginalizált csoportjaihoz tartozó ügyfeleknek nyújtanak jogi segítséget, annyi megkötéssel, hogy a hallgatók kizárólag csak írásban adhatnak a klienseknek jogi véleményt. Napjainkra Európa legjobban intézményesült és legfejlettebb jogklinikai Lengyelországban található, amelynek oka lehet többek között, hogy mára már a szakma által is elismert jogi segítségnyújtó intézmények. Az alapítvány által minden évben közzétett

statisztikai adatok alapján 2016/17-ben 1826 hallgató, mindösszesen **6531 ügyet** fogadott be ügyfelektől, ami hihetetlen mennyiségű munkát jelent, mégis a legtöbb jogklinikán minden évben túljelentkezés van. Azonban ahhoz, hogy ilyen összeszedetten működjenek az egyes jogi egyetemeken lévő jogklinikák, egy egységes eljárási metódust kellett kidolgozni, amely mind a hallgatók, mind az őket felügyelő oktatók, illetve az ügyfelek feladatait is megkönnyíti. A jogklinikák által esetlegesen okozott károk megterítésére előírás, hogy minden jogklinika **legalább 10.000 euró összegű felelősségbiztosítást** kössön. Az alapítvány elnökének elmondása szerint eddig semmilyen hatóság, bíróság előtt sem voltak felelősségre egyetlen jogklinikát sem, összesen néhány panasz érkezett hozzájuk, az eljárások hossza miatt. Az út során találkoztak a **Varsói Egyetem** jogklinikájának vezetőjével, Dr. Barbara Namyslowska-Gabrysiak-kal is, aki a saját működő jogklinikájukba vezette be a tanszéki munkatársakat. Egyetemükön jelenleg 12 szekció működik, példának okáért, polgári jog, büntető jog, emberi jogok, egészségügyi jogi, így a hallgatók érdeklődésüknek megfelelően

választhatják ki, hogy mely csoport munkájában szeretnének részt venni az elkövetkező 2 szemeszterben. Minden szekciónak van egy vezetője, akivel a hallgatók hetente konzultálnak az ügyeikről, esetlegesen felmerült etikai kérdésekről. A varsói jogklinika a szemeszter elején egy napos képzés keretében pszichológiai, kommunikációs felkészítést tart a diákoknak, annak érdekében, hogy az első ügyféllel való találkozás során ne érje őket váratlanul a kliens kérdései, viselkedése. A jogklinika vezetője kiemelte, hogy legnagyobb sikerüknek az **Európai Emberi Jogi Bíróság** elé került ügyeiket tekintik, amelyek közül többet is megnyertek.

Varsó után Krakkóba, a **Jagelló Egyetem** joglinikájára látogattak, ahol Kamil Mamak mutatta be a működésüket. Ellentétben Varsóval, a jogklinika irodája ott nem az egyetem falain belül található, hanem külön épületben, a belvárosban, annak érdekében, hogy az ügyfelek számára könnyen elérhető legyen. A

krakkói joglinikán működő szekciók közül kiemelték az **orvosi jogi** (medical) **tagozatot**, ahova csak ötödéves hallgatók járhatnak, mivel számos jogterületet érintő ügyek tartoznak ide: elvárás, hogy a diákok komplex jogtudással rendelkezzenek. A szegedi joglinikával ellentétben nem jellemző, hogy együttműködési megállapodást kötnének civil szervezetekkel, hiszen bárki fordulhat hozzájuk, aki ügyvéd alkalmazását nem engedheti meg magának. A munkatársak mindkét egyetem joglinikáján felvetették, vajon miért kötik ki, hogy egy egész évet kell eltölteni a joglinikán. Mindkét egyetemen azonban kiemelték, hogy azért indokolt az egész év, mert így az ügyek többségét egy hallgató tudja végigvinni, valamint az egészében átlátott ügyek sokkal több tapasztalatot nyújtanak a hallgatóknak.

Összességében elmondható, hogy a tanulmányút rendkívül jól sikerült, hiszen a kapcsolatépítés mellett, rengeteget tanultak a lengyel példákban

Jogklinika tanulmány a Jogelméleti szemlében

A jogklinika, mint alternatív oktatásmódszertan iránt érdeklődőknek ajánljuk szíves figyelmébe Tóth Judit Legal Clinic as a Promising Alternative Instrument in Hungary című Jogelméleti szemlében megjelent tanulmányát. Cikke két nagyobb szerkezeti egységre tagolódik, míg az elsőben a **jogi segítségnyújtás hazai szabályaival**, helyzetével ismertetik meg az olvasót, kitérve a nemek változására az ügyvédi hivatásban, addig a második részben Közép-Kelet Európában működő jogklinika-rendszereket mutatja be. Maga a cím is előrevetíti, hogy a magyar jogi segítségnyújtást végzők helyzetét segíthetik, javíthatják a jogklinika programok, amennyiben szélesebb körű elismerést kapának a szakmától, illetve magától a társadalomtól. A tanulmány értékét csak növelik a szerző által prezentált statisztikai adatok, amelyek szemléletes példázzák a társadalmi kirekesztettség magyar helyzetét az Unió átlaghoz képest. A **pro bono tevékenység** Európa-szerte elterjedt, hazánkban, az utóbbi években ugrásszerűen nőtt azon ügyvédek száma, akik fizetés nélkül nyújtanak szakmai segítséget rászorulóknak. Az ügyvédi tevékenységet illetően a szerző ismerteti a hivatáshoz

kapcsolódva a nemek, illetve a bevételek változását az Európai Unióban 2004-2015 között.

Miként az fentebb már szerepelt, a cikk második részében a **jogklinikákra összpontosít** az írás. Bevezetésként a szerző mélyrehatóan összegyűjtötte a Közép-Kelet Európai régióban működő, vagy újonnan létrejönni kívánó jogklinikák előnyeit és hátrányait, majd pedig követendő példaként említést tesz a lengyel jogklinikákra, amelyek a térség legfejlettebb és legjobban működő rendszerével bírnak. Végül Magyarországra fókuszáltnak, a hazai helyzetet elemzi, részletesebben kitérve az általa vezetett szegedi jogklinika működésének módszereire, illetve az elmúlt 10 év tapasztalataira. Összegzésében aggodalmát feje ki azzal kapcsolatban, hogy amennyiben a jövőben is a **frontális oktatás** dominál a jogászképzésben, a jogklinikai kurzus lesz azon kevés tantárgyak egyike, amelynek keretében a hallgatók gyakorlati tapasztalat mellett, jogászai készségeiket (érvelés, jogi szövegeke írása, ügyfelekkel való kommunikáció) fejleszteni tudják

Street Law a Debreceni Egyetem Jogi Karán

Hosszú évek óta működik sikeresen a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Európa-jogi és Nemzetközi jogi Tanszékének keretében a **Street Law I.-II.** című választható kurzusok. A Street Law I.-et már az első szemeszterben választhatják a jogi egyetemet kezdő hallgatók, míg a rá épülő Street Law II.-t a mintatanterv szerint a negyedik félévben ajánlott teljesíteni. A kurzus célja többek között, hogy az egyetemisták **középiskolás fiataloknak** olyan tudást, ismeretet adjanak át, amely kapcsán fontos jogi kifejezéseket, illetve egy-egy jogterület elengedhetetlen jogszabályait sajátíthatják el. A hallgatókat a félév során szakmailag is felkészítik a középiskolákban tartandó előadásaikra, beszélgetéseikre. A kurzus kezdetén a diákok kiválasztják, a hozzájuk legközelebb álló témát, amit majd a félév során középiskolás diákokkal osztanak meg. A témakör kiválasztását követően a rendelkezésre bocsátott tansegédletek segítségével kidolgozzák az óravázlatukat, amit aztán az oktatóval is megvitatnak. A felkészítés rendkívül szerteágazó, hiszen a kommunikációtól kezdve, **személyiségfejlesztésen** át, konfliktuskezelésig minden hasznos,

illetve az órák megtartása során felmerülő kompetenciák fejlesztésre kerülnek. Továbbá a kurzus során a tárgyat korábban teljesített hallgatókkal is találkoznak, akik saját tapasztalataikat adják át a diákoknak. A hagyományos szemináriumokkal ellentétben az osztályzás nem egy zárthelyi dolgozat alapján történik, hanem a hallgatók által elkészített óravázlatok, szemléltető eszközök, a megtartott előadások, illetve az órai aktivitás szerint történik. Véleményem szerint Street Law kurzus remek lehetőség a hallgatóknak, hiszen azáltal, hogy egy témát maguk dolgoznak fel és készítenek belőle előadást, számos jogi készségük is fejlesztésre kerül. Továbbá azzal, hogy szónoki, előadói képességeiket először korábban hozzájuk közel állókon teszik próbára, bátorságot szereznek a jövőbeni szakmai fellépéseik, beszédeik megtartására.

A debreceniek aktivitását jelzi, hogy már a negyedik köteténél tart a szakkollégiumi könyvsorozat, amelynek alapját a joghallgatók önképzést szolgáló kutatói munkája jelenti. Az oktató, aki a lelke ennek a szakkollégiumi képzésnek, **Siska Katalin**, egyben a jogklinika elindulásában

is komoly szerepet játszott. Nevéhez fűződik a Street Law I-II. kurzus tansegédletének megszerkesztése (2004-2005-ben jelent meg Debrecenben), illetve a fakultatív tárgyat is ő jegyzi. Továbbá, a karon működő Praetor Szakkollégium tudományos diákeestjeinek köteteit 2014 óta szintén Siska Katalin lektorálja és szerkeszti. Aktív munkája révén összekapcsolódik a joghallgatók sajátos felnőttképzése a Jogklinika és a Street Law Alapítványon keresztül. Ez a többirányú tevékenység talán azzal is magyarázható, hogy nem csak a jogi oktatásban és gyakorlatban, ügyvédi munkában és közigazgatásban szerzett tapasztalatokat, de képzett andragógusként, nyelvtanárként és művelődésszervezőként a tanulás kevésbé formális és öntevékeny formáit is ismeri.

Az Alapítvány részt vesz az egyetemi jogászképzésben, ingyenes tanácsadást nyújt, segíti az állampolgári jogok védelmét, a **gyermek és ifjúsági érdekképviseletet**. Az ilyen jellegű szervezet nem egyedülálló hazánkban,

Utószó

Jelen hírlevél az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának fejlesztését célzó pályázat keretében megvalósított program támogatásával jött létre.

hiszen az ELTE Jogklinika és Street Law Alapítványa is ezen logikát követte, amikor például egy 1999-ben elnyert támogatásból „a jogról közérthetően szóló” projektet vitt végig. Ugyanakkor a Street Law, vagy magyarul a lakosság mindennapi jogismeretének emelését célzó kurzus, nem tradicionális része a jogászképzésnek, amelynek oka egyrészt sajátos módszereiben, másrészt a céljában, nevezetesen, hogy közérthetővé tegye a jogi zsargont és szabályokat, keresendő. Jóllehet a **tengerentúlon** a jogászképzés és a középiskolás korosztály éppen a jogtudat bővítésében tud közösen jó eredményeket elérni. Felmerül a kérdés, vajon Magyarországon mikor olvashatunk ilyen felhívást: „*[k]arunkon kidolgoztuk a diákok közt gyakori zaklatás, megfélemlítés, gúnyolódás miatti próbaperről szóló programot és versenyt a középiskolások számára. A program bemutatói ingyenesek a tanároknak és osztályaiknak vagy ilyen kérdésekkel foglalkozó csapatoknak.*” (Georgetown University Law Center)?

Amennyiben Ön is értesülni szeretne a legfrissebb jogklinikai képzéshez kapcsoló hírekről, információkról, valamint van olyan téma, konferencia, amiről szívesen olvasna, írja meg nekünk az alábbi e-mail címre: jogklinika.szeged@gmail.com